

Viața muzicală târgumureșeană între anii 1918-1968. Scurtă privire.

Carmen MIHĂIESCU PhD

University of Arts Târgu-Mureș

mihaescucarmen@yahoo.com

Abstract: The Musical Life of Târgu-Mureș Between 1918-1968. A Brief Look.

The beginnings of the musical life in Târgu Mureș date back to the 19th century, an early activity in this direction existing even from its first decades. However, a true development occurs at the beginning of the 20th century with the establishment of the City Conservatory in 1908 and its relocation from the original building to a new one, inaugurated in 1913, known as the Palace of Culture. In this place of culture a Music School will take shape, under the pedagogical guidance of some important Romanian personalities and where the career of musicians of world-wide value, such as Constantin Silvestri, is foreshadowed. Many important moments in the cultural life of the city in relation to the existence of the Conservatory were recorded by Enescu's visits and concerts between 1923-1938.

The composer Zeno Vancea was one of the people of culture who left their mark upon the musical life of Târgu Mureș in particular until 1948. The year 1950 marks a large institutional reorganization, the nucleus represented by the Conservatory being at the foundation of the establishment of the State Philharmonic, of the High School of Music and Arts, of the People's School of Arts and of the "Mureșul" Artistic Ensemble. As for the evolution of the musical artistic life, a special contribution belongs to the conductor and composer Remus Georgescu, who between 1963-1968 built and conducted the Philharmonic Symphony Orchestra, inscribing it on the coordinates of professionalism.

Key words: City Conservatory; George Enesco; Constantin Silvestri; Zeno Vancea; Târgu Mureș Philharmonic.

Viața culturală a frumosului oraș transilvănean, Târgu Mureș, ca a oricărei așezări cu perspective de dezvoltare, a fost ancorată firesc în contextul istoric, social și economic al vremurilor pe care le-a traversat. Ultima sută de ani a fost extrem de bogată în evenimente, dacă ar fi să ne referim doar la ce două războaie mondiale și la schimbările radicale de regim politic. Era, deci, firesc dacă nu chiar obligatoriu, ca aceste

schimbări să se reflecte în existența culturală a urbei și, desigur, viața muzicală nu face excepție de la această regulă.

Mugurii acestei vieți muzicale se înfiripă încă din secolul al XIX-lea; din primele decenii ne parvin informații privind unele manifestări muzicale. Iubitorii muzicii se întrunesc în asociații care organizează serate de cântece, concerte instrumentale, reprezentatii teatrale, recitaluri de poezie ș.a., existând chiar și o orchestră semisimfonică. În cea de a doua parte a secolului al XIX-lea se înființează diferite cercuri corale și se constituie „Asociația iubitorilor de muzică”.

Avântul social al sfârșitului de secol XIX și începutul secolului al XX-lea va impulsiona și viața muzicală, cerându-se organizarea ei în centre culturale fondate pe criterii profesioniste, ca rezultat al așteptărilor în privința propagării culturii în rândurile populației orașului. Apare ideea de înființare a unei instituții publice de învățământ artistic, oficialitățile vremii înțelegând că într-un oraș modern ca Târgu Mureș, structurile de organizare cultural-artistice și de învățământ aveau nevoie de condiții evaluate pentru dezvoltare.

Astfel, se va crea momentul propice înființării Conservatorului orașului, la 6 ianuarie 1908, un lăcaș de educare și instruire pentru tineri aparținând tuturor categoriilor și păturilor sociale ale populației. Ca un moment important premergător, în 1907 ia ființă biblioteca populară ce cuprindea peste 1000 de volume. Tot atunci, se fac pregătiri intense pentru deschiderea cursurilor Conservatorului, directorul acestuia fiind anunțat în presă, în persoana lui Metz Albert, violinist, dirijor și compozitor de origine transilvăneană.

La început școala având 75 de elevi înscriși (28 la vioară, 31 la pian și 16 la canto), nu dispunea de un local propriu, desfășurându-și cursurile într-o clădire cu trei săli, dar intenția generoasă a făuritorilor ei era de a oferi tinerilor posibilitatea de largire a cunoștințelor muzicale temeinice într-un mod sistematic. Școala era organizată pe un curs inferior, cuprins pe 4 ani, cursul superior, de 3 ani corespunzând cursului inferior de la Academiiile de Muzică din Budapesta și Viena, iar actele de studii se certificau în urma unor examene la Academie, diploma obținută dând dreptul deținătorului de a fi încadrat ca profesor de muzică la gimnaziu sau la școli profesionale.

Programele școlare se opreau inițial la repertoriul Clasicismului vienez, neglijând repertoriul baroc, sau cel romantic. Disciplinele teoretice indispensabile unei instrui complete, precum *Teorie și solfegiu*, *Dicteu*, *Istoria muzicii* și apoi *Muzică de cameră*, cărora li se adaugă studiul țambalului, se vor introduce în 1912.

Din statisticile anuarului Conservatorului reiese că în anii următori, prin încurajarea corpului profesoral, care dorea să descopere cât mai multe talente, numărul elevilor crește constant, remarcându-se o afluență a copiilor din localitățile județului (anul școlar 1913-1914 cuprinde 318 elevi, iar în anul 1917-1918 sunt înscriși 422 de tineri). Tot din anuare reies informații precise cu privire la situația școlară a elevilor, cu notele obținute

la cursuri, absențe, calificative pentru bună purtare și conștiinciozitate. Erau menționați profesorii și programele producțiilor elevilor.

Baza materială a școlii a fost asigurată de diferite asociații și societăți culturale, instituții și persoane particulare, prin donații de instrumente, partituri, pupitre. Producțiile și concertele elevilor, organizate câte 5-6 pe an în Târgu Mureș, dar și în Reghin, Toplița, Bistrița, Năsăud ș.a., cuprindeau piese din ce în ce mai dificile tehnic și interpretativ, de acele începuturi legându-și consacrarea interpreți, compozitori sau pedagogi precum soprana Aca de Barbu, care a studiat aici între anii 1908-1910, Maria Samson, elevă a profesoarei de canto Maria Málecki, ce a făcut o carieră strălucită la Metropolitan Opera din New-York și pe marile scene europene, Géza Kozma, violoncelist, compozitor și pedagog care a devenit primul director al Liceului de Artă din Târgu Mureș, înființat în 1949, Piroska Metz, pianistă, organistă și profesoară.

Un moment de cotitură l-a constituit mutarea școlii în 1913 în noul și splendidul edificiu al Palatului Culturii, o construcție impozantă care dispunea și de o orgă, marca Rieger ce făcea concurență cu instrumentele de acest fel din Europa, spre exemplu, din Berlin, după mărturia organistului german Ludwig Schmidt Bauer, invitat să concerteze la Târgu Mureș. Sala mare a fost construită pentru a asigura o acustică de cea mai bună calitate, podiumul acesteia devenind în curând locul unde vor evolua în următoarele decenii cei mai mari artiști ai vremii.

Corpul profesoral al școlii, ca și ponderea acestei instituții în viața culturală a orașului crește de la an la an. Activitatea instructiv-educativă se diversifică, încât se creează ideea ca școala să fie ridicată la rang de institut de învățământ superior, capitol care se va deschide odată cu încheierea procesului de desăvârșire a unității naționale.

Înfăptuirea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 și constituirea României Mari va aduce schimbări în viața instituției. Denumirea de Conservator orășenesc (municipal) apare oficial în 1922 și timp de trei decenii va domina viața muzicală a orașului.

În 1925 directorul Albert Metz moare, la cârma conducerii venind Maximilian Costin, o persoană mai greu acceptată la început. Fost director al Conservatorului timișorean, Costin a găsit mijloacele prin care să convingă și să se impună, realizând punți de încredere cu oamenii locului, prin limbaj și apelul la un scop comun, lărgind sfera învățământului și găsind resurse pentru dezvoltarea cadrelor instituționale, precum și prin preocuparea de a ridica nivelul orchestrei existente la acea oră.

Născut în 1888 la Piatra Neamț, Maximilian Costin își face studiile la Berlin și Paris între 1909-1914, specializându-se între 1914-1918 cu George Enescu la București, predând vioara, inițial la București. Om de cultură, a impus un climat de exigență profesională în procesul de învățământ, dar a abordat cu aceeași seriozitate și problemele administrative. Este unul dintre fondatorii revistei *Muzica*, împreună cu G.N. George Breazu, desfășurând o intensă activitate de publicist, muzicolog și literat, scriind o metodă de vioară și publicând volume precum, *Vioara, măestrii și arta ei* (1920), *Muzica românească* (1934), *George Enescu, un geniu al neamului său* (1938) ș.a.

Anuarele Conservatorului încep să aibă consistență crescută sub conducerea lui Costin. Acestea devin bilingve și mai cuprind, pe lângă informații privind desfășurarea anului școlar, programe școlare, reguli de bună conduită, scurte biografii însoțite de poze ale membrilor corpului profesoral și articole de muzicologie ale directorului cu titluri precum, *Beethoven. Alocuțiune, cu ocazia comemorării centenarului morții sale* (Costin 1926-27), sau *Reguli și precepte pentru muzicieni* de Robert Schumann (1927-28), iar mai târziu, din programa cursurilor de vară, organizate după modelul Universității populare de la Vălenii de Munte, a lui Nicolae Iorga, se desprind sfaturi pentru culegerea de folclor și pentru însușirea de cunoștințe generale de istoria muzicii universale și naționale.

Începând cu anul școlar 1925-1926, durata studiilor se va lărgi de la 7 la 11 ani pentru disciplinele pian, vioară, violoncel, cele de canto și țambal având o durată de 6 ani. Cei 11 ani erau structurați pe trei cicluri: elementar de 4 ani, inferior de 3 ani și superior de 4 ani, urmând a se mai face modificări în perioada 1935-1936 prin organizarea celor 11 ani de școlarizare în 4 ani, studii elementare și 7 ani de studii superioare, durata studiilor pentru instrumentele de suflat fiind de 3 ani, iar cele teoretice de 4 ani. Elevilor dotați cu calități deosebite li se permitea promovarea a 2 ani de studii într-un singur an, dacă se dovedea că programa școlară a fost parcursă în întregime.

Cifra de școlarizare maximă este atinsă în anul 1920, ajungând la 521 de elevi, dar va scădea continuu până în 1932 când se înregistrează 350 de elevi, mai târziu 200 de elevi în 1939-1940, ca apoi, în perioada neagră ce a urmat în istorie după 1940 să se reducă la 84 de elevi. După Eliberare, afluența de elevi va crește, înregistrându-se un număr de 392 de înscriși în 1947-1948.

De remarcat este și faptul că la această școală se studiau și artele plastice, declamația și coregrafia, așa cum reiese din statisticile anuarelor.

Printre realizările directorului se află și eforturile de lărgire a sferei de studiu a disciplinelor introducând studiul violei, contrabasului, a instrumentelor de suflat, ceea ce putea asigura premisele alcătuirii unei orchestre cu perspective de interpretări profesioniste. Urmare a acestei evoluții se vor stabili în oraș și alți profesori precum: Olga Vancea-Costin (pian), Ida Heltai și Elsa Goering (canto), Ionel Geantă, Gheorghe Ionescu, absolvent al *Schola Cantorum* din Paris, elev al lui Nestor Lejeune și care l-a avut ca elev pe Francisc Balogh, cel care avea să-l îndrume mai târziu pe violonistul Ștefan Ruha, Ioan Petrescu (instrumente de suflat), Zeno Vancea (Teorie și solfegiu, Armonie, Contrapunct, Istoria muzicii), introducerea acestor discipline teoretice asigurând baza unei formări profesioniste și multilaterale a cursanților. Trebuie subliniat faptul că tânărul pe atunci compozitor Zeno Vancea s-a distins în rândul corpului profesoral prin compoziții în genurile cameral și simfonic, apreciate nu doar pe plan local, ci recunoscute și distinses cu mențiuni și premii la Concursul de compoziție „George Enescu”. Într-un concert din 28 septembrie 1931 s-au cântat: *Cvartetul bizantin, Două bagatele pentru pian, Sonata pentru vioară și pian, Trei cântece în stil popular, lieduri.*

Absolvenții acestei școli vor deveni nume de rezonanță în țară și străinătate, precum: Constantin Silvestri, pianistul Alexandru Demetriad, compozitorul Liviu Comes, muzicologul Theodor Bălan, compozitorul Tróznér Jozsef, pianista și profesoara Tróznér Erkel Sarolta etc.

Bun manager al vieții muzicale, Maximilian Costin a dezvoltat legăturile cu muzicienii și artiștii din țară, pe scena Palatului Culturii pășind mari creatori și interpreți precum Pablo Casals, Béla Bartók, Jan Kubelik, Joseph Szigeti, Traian Grozăvescu, și nu în ultimul rând, George Enescu.

Marele compozitor, George Enescu a întreținut relații speciale cu muzicienii din Târgu Mureș. A concertat aici de șapte ori între 1923-1938, publicul primindu-l întotdeauna cu mare entuziasm. Concertele sale de răsunset aveau loc în Sala mare a Palatului Culturii, arhiplină, în perioada interbelică, atunci când populația orașului era mult redusă numeric în comparație cu zilele noastre. Deosebita considerație și sentimentele manifestate, atât de melomani, dar și de muzicienii orașului, l-au determinat pe Enescu să revină cu plăcere și în anii următori, simțindu-se ca acasă printre confrății săi, având față de ei o atitudine de respect ca de la egal la egal, cunoscută fiind proverbiala sa modestie. A vizitat adesea Conservatorul din Târgu Mureș, remarcând disciplina și seriozitatea în muncă a dascălilor săi. Mărturie stau cuvintele înscrise în cartea de onoare a instituției, în 1928: „Resimt totdeauna o deosebită plăcere să citez Conservatorul din Târgu Mureș ca întrunind atâția profesori eminenti, aleși unul și unul. În țară este unicul de felul său.” (*Anuarul Conservatorului orașenesc din Târgu Mureș, 1927-1928*, număr festiv, p. 3).

Gazetele vremii aveau aprecieri elogioase privind interpretările sale în concerte, enumerând lucrările cântate și adăugând remaci privind frumusețea și elevația acestora, noblețea tonului violonistic, ca și virtuozitatea sa neîntrecută. La unul din concertele sale, în 3 decembrie 1929 evenimentul a fost anunțat ca fiind susținut de unul dintre cei mai mari violoniști ai lumii (cu toate că măiestria componistică, oarecum pusă în umbră, a fost la fel de recunoscută de către târgumureșeni), acompaniamentul pianistic aparținând lui László Árpád, profesor la Conservator. Cu acesta, discipol al lui Liszt și Dvořák va lega o trainică prietenie.

Iată ce se spunea în presă: „Minunatul artist concertează și mâine seară, concert care sporește în interes prin faptul că splendida *Sonată a „Primăverii”* de Beethoven va fi acompaniată la pian, la dorința maestrului, de László Árpád, profesor al Conservatorului orașenesc.” (Pintér 1980, 41)

La împlinirea vârstei de 50 de ani, în anul 1931, Enescu a poposit din nou în orașul nostru, aflându-se într-un turneu de concerte dedicate maestrului în orașele transilvănene Arad, Timișoara, Cluj, Sighișoara, însoțit de pianistul său Nicu Caravia. Cu ocazia concertului din 4 decembrie, pentru a-și arăta considerația față de marele artist, notabilitățile orașului cărora li se va alătura și directorul Maximilian Costin iau hotărârea ca strada de lângă Palatul Culturii să se numească George Enescu, denumire păstrată și azi; cu acel prilej, compozitorului i se va oferi „Diploma de Onoare a Orașului”. Anii 1936

și 1937 consemnează vag prezența sa în Târgu Mureș, ultima oară concertând în 1938. Geniul său și-a pus amprenta asupra vieții muzicale târgumureșene din acea perioadă, aducându-i plusul de valoare pe care cultura târgumureșeană îl înscrie cu litere de aur în documente, dar și în conștiință.

Béla Bartók a vizitat Târgu Mureșul prima dată în 1912, aflându-se în trecere, scopul principal al poposirii pe aceste meleaguri fiind acela de culegere de folclor maghiar și românesc. Prima sa soție era târgumureșeancă, Marta Ziegler, casa familiei sale existând și azi pe strada Ștefan cel Mare. A doua oară, când a venit, a prezentat un recital de pian în care a inclus și lucrări proprii, publicul fiind surprins de noutatea și complexitatea limbajului componistic, greu de înțeles la acea vreme.

Orchestra simfonică desfășura o activitate destul de importantă și serioasă în peisajul acelor vremuri, când toată activitatea se desfășura benevol, începând cu implicarea instrumentiștilor, când compartimentele, mai ales cele de suflat erau incomplete, când se strecurau erori în transcripția unor știmate, când adesea dirijorul și solistul erau una și aceeași persoană. Cu toate acestea, muzicienii unindu-și eforturile și pentru constituirea unui cor, la un moment dat, au interpretat pagini din capodopere ale literaturii muzicale precum Simfonia a XIX-a de Beethoven și oratoriul *Creațiunea* de Haydn. De asemenea, fapt laudabil, s-au organizat concerte cu ocazia centenarului morții lui Beethoven, în 1927 și al lui Schubert în 1929. De altfel, Conservatorului Municipal era prezent la toate manifestările importante ale orașului, la sărbătorile naționale, la cele locale, sau la aniversări legate de mari personalități, prin evoluția fie a unor formații de coarde, sau corale, fie cu un concert simfonic. Un nume de rezonanță se distinge printre protagoniștii vremii, cel al lui Constantin Silvestri ca solist al concertelor anuale finale ale Conservatorului.

Neobosit promotor al activității școlii, directorul Costin inițiază începând cu anul 1933 cursuri de vară, având ca invitați muzicieni de seamă din țară și străinătate.

Spre sfârșitul anilor '30 începe să-și facă simțită prezența genul cameral de muzică, în dauna activității simfonice. Abordarea acestui gen cu lucrări din repertoriul lui Beethoven, Schubert se identifică încă din perioada înființării cvartetului lui Metz (în primul deceniu al secolului), fapt care a încurajat apariția și a altor formații camerale, existând, după unele informații, în perioada interbelică 9-10 astfel de ansambluri, alcătuite din profesori-profesioniști cărora li se alăturau medici, avocați, funcționari, ofițeri, bancari, comercianți care cântau la instrument din plăcere. (Mai târziu va lua ființă un trio compus din muzicieni titrați precum Magoss Etelka, Kozma Géza, Lani Oszkar). Un alt gen, mai lejer, cel liric a avut o mare trecere la public prin producțiile trupelor de operetă din Cluj.

În anul 1937 Maximilian Costin pleacă la București, conducerea Conservatorului Municipal fiind preluată de George Ionescu, iar în perioada 1940-1945 de Chovan Richard.

Zeno Vancea va fi cel care va reînvia activitatea Conservatorului după 1945. Vancea activase ca profesor de muzică la Liceul Militar din Târgu Mureș între anii 1926-1929,

apoi ca profesor de Teorie, Armonie, Contrapunct și Istoria muzicii la Conservator între anii 1929-1930 și 1931-1940. Revine ca director la acesta din 1945 până în 1948.

Excepționala sa pregătire și specializarea la Conservatorul din Viena îi conferă puterea de a aduce schimbări substanțiale calitative în viața instituției. Era o personalitate cu mare putere de convingere, ce inspira încredere după perioada de negură ce tocmai trecuse. Intelectual român subtil, om de cultură rafinat și-a afirmat crezul în valoarea autentică și în credința că aceasta se afirmă în mod firesc, nelăsând loc pseudovalorii împinsă cu forța înaintea, sau apelând la interese meschine.

Sarcina lui a fost, deci, aceea de a repune pe picioare viața muzicală a orașului complet ruinată după război, principalul său obiectiv fiind acela de a reorganiza orchestra simfonică, folosind, desigur, profesorii Conservatorului și instrumentiști din fanfara militară a orașului. Trecând prin mai multe aranjări și reorganizări, numindu-se în 1947 Orchestra simfonică a Sindicatului mixt al scriitorilor și artiștilor, Orchestra simfonică a Casei de Cultură din Târgu Mureș în 1948, Orchestra filarmonică a Ateneului popular „Salamon Erno” din Târgu Mureș în 1949, se va numi în final Filarmonica de Stat „Mureșul” în anul 1950, acest din urmă an fiind considerat cel al nașterii adevăratei filarmonici târgumureșene. Trebuie reținut, însă, că la 8 noiembrie 1947, cu ocazia unui concert Beethoven, Vancea dirijează o orchestră completă.

Cât privește Conservatorul, acesta își va continua activitatea predând ștafeta celor două instituții: Școla Populară de Artă, continuatoarea cea mai fidelă în tradiție și nou-înființatului Liceu de Muzică și Arte Plastice în 1950. Acesta din urmă va ridica instruirea muzicală la un înalt nivel de profesionalism, exigențele programelor școlare de specialitate fiind concepute pentru a asigura reușita la admitere a absolvenților ei la conservatoarele mari din țară. Mulți dintre cei care au plecat de pe băncile liceului au dezvoltat cariere internaționale ca instrumentiști și, sau ca profesori. Îi amintim pe prof. Georg Sava de la Hochschule der Kunste din Berlin (profesorul pianistului Daniel Goiți, la rândul său cadru didactic universitar la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca), Peter Grossman și Sorin Enăchescu, soliști și profesori la academia berlineză mai sus amintită, violonistul și profesorul Valeriu Maior de la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, clarinetistul Korody Istvan și, mai recent, pianistii Silvan Negruțiu la Millikin University School of Music SUA și Francisc Vizi la Paris.

Filarmonica va intra, după plecarea lui Vancea la București, sub conducerea lui Kozma Géza care a trebuit să facă față faptului că nivelul orchestrei era extrem de eterogen. Dacă la început număra 40-50 de membri, în 1958 va avea 80 de persoane, funcționând ca o instituție cu statut propriu, având buget și plan de venituri și cheltuieli, deținând un spațiu propriu în Palatul Culturii. Numărul concertelor, inițial de 38, în 1950 va crește la 120 în 1958, continuându-și creșterea la peste 300 în următoarele decenii. Structura pe compartimente a orchestrei va deveni asemănătoare celei de azi.

Remarcabilele eforturi de perfecționare a ansamblului vor face posibile abordarea de repertorii din ce în ce mai exigente, având ca invitați personalități artistice

românești ca Antonin Ciolan, Alfred Alessandrescu, tinerii pe atunci, dar în plină forță creatoare George Georgescu, Ion Voicu, Valentin Gheorghiu, Radu Aldulescu, Ștefan Ruha, Arta Florescu ș.a.

Un salt cu adevărat spectaculos s-a produs în 1963, odată cu venirea la cârma orchestrei a dirijorului Remus Georgescu, fost elev al lui Constantin Silvestri. Despre profesorul său preferat își amintește:

Silvestri era un maestru, nu un profesor. Un profesor bun este cel care stimulează elevul, care îi trezește interesul, care îi creează posibilitatea de analiză, de judecată, de a avea el însuși o părere. Silvestri făcea asta. Ne arăta când analiza o partitură, modalitățile de interpretare a ei la Toscanini, Furtwängler, Bruno Walter. Partiturile analizate cu el erau pline de însemnări metronomice, de însemnări de agocică.

Georgescu 2014, III:29

La Târgu Mureș urmează o perioadă de deschidere, de dezvoltare în sensul cel mai adevărat al calității și profesionalismului. Muzician de excepție, devenit unul dintre cei mai importanți dirijori ai României, Remus Georgescu a luptat împotriva diletantismului, a sancționat fără cruțare lipsa de fidelitate față de partitură, înscriind o perioadă de glorie în viața Filarmonicii. Exigența lui a favorizat abordarea de repertorii dintre cele mai dificile din literatura muzicală, astfel că orchestra târgumureșeană va ocupa în curând primele locuri în ierarhia ansamblurilor din țară. Se intensifică prezentarea primelor audiții de importanță națională, iar două dintre concertele din Capitală sunt elogiaste de presa centrală, fiind apreciate ca evenimente culturale de elită. Ne referim la cele două concerte de la Ateneul Român din primăvara anului 1967, având în repertoriu *Daphnis și Chloe* de Ravel și *Simfonia da Requiem* de Britten.

Revenind la Filarmonica târgumureșeană, perioada pe care o urmărim a însemnat deci, un moment de perfecționare și evoluție; rândurile membrilor orchestrei cresc numeric și calitativ datorită repartiției tinerilor instrumentiști absolvenți ai conservatoarelor, conturându-se calendarul programelor trimestriale cu 13-14 concerte simfonice, 12 educative, 2-3 extraordinare, 3-5 concerte în alte localități, 3-4 seri de muzică de cameră sau recitaluri. (Amintim numele unor interpreți de prestigiu ai vremii dintre care unii au fost iluștri profesori precum Bihari Anna, Broch Edith, ambele concert-maestre ale orchestrei, pianista și profesoara de faimă europeană Tróznér Erkel Sarolta, fostă directoară a Liceului de Artă, Halász Lajos, profesor de vioară și director la același liceu ș.a.)

Spre sfârșitul celui de al doilea deceniu de activitate a Filarmonicii figurau în repertoriul orchestrei 35 de lucrări românești din care 4 aparțineau lui George Enescu, 4 unor compozitori clasici români, 27 ale compozitorilor contemporani, iar 21 au fost prime audiții. Artizanal acestor realizări a fost Remus Georgescu. În cele 2 decenii pe scena sălii mari au pășit peste 200 de interpreți, dirijori români și străini.

Un alt merit al lui Remus Georgescu a fost înființarea orchestrei de cameră, impulsul dat de maestru datorându-se virtuozității instrumentale la care se ajunsese deja în

rândurile membrilor săi. Carlo Zecchi însuși, cu ocazia prezenței la pupitrul dirijoral a fost plăcut surprins de nivelul ansamblului ce se va numi *Camerata Transsylvanica*.

O autoritate dirijorală de talia maestrului Remus Georgescu care a înzestrat orchestra simfonică cu un repertoriu de înaltă ținută din toate genurile și epocile muzicale, înscriind-o pe coordonatele profesionalismului, nu poate fi evocată decât extrem de sumar în paginile prezentului studiu, căci talentul său s-a afirmat și pe tărâmul compoziției, recunoașterea sa ca muzician de elită fiind încununată de nenumărate premii și distincții naționale și internaționale. Om de cultură de mare rafinament, intelectual sensibil și subtil a sondat fenomenul muzical sub toate aspectele sale, publicând cărți, studii și articole ce cuprind învățăminte și reflecții de mare valoare care întregesc aura de erudiție a spiritului său.

BIBLIOGRAFIE

- Anuarul Conservatorului Orășenesc din Târgu Mureș*, 1908-1944. anii I – XXXVIII. Târgu Mureș: Tipografia comunală.
- BĂLAN, Theodor, 1976. *Prietenii mei muzicieni*. Editura muzicală, București.
- COSMA, Viorel, 1970. *Muzicieni români. Compozitori și muzicologi. Lexicon*, București: Editura muzicală a Uniunii Compozitorilor.
- COSTIN, Maximilian, 1926-27. Beethoven. Alocuțiune, cu ocazia comemorării centenarului morții sale. *Anuarul Conservatorului Orășenesc din Târgu Mureș*, p. 26-36.
- CSIKY, Boldizsár, 2005. Privire asupra trecutului muzical târgumureșean. *Revista Vatra*, nr. 32.
- DUȘA, Traian, 1970. *Palatul Culturii din Târgu Mureș*. București: Editura Meridiane.
- DUȘA, Traian, 2002. *Pagini de istorie, artă și cultură*. vol. I-IV, Târgu Mureș: Editura Ansid.
- GEORGESCU, Remus, 2014. *O viață dăruită muzicii-Compozitorul*. Studii, analize, cronici. Timișoara: Editura Eurostampa.
- MIHĂESCU, Carmen, 2014. *Vibrații muzicale târgumureșene*. Cluj Napoca: Editura Risoprint.
- PINTÉR, Lajos, 1980. *Mărturii despre George enescu*. București: Editura Muzicală.
- PRICOPE, Eugen, 1975. *Constantin Silvestri. Între străluciri și...cântece de pustiu*. București: Editura muzicală.
- SCHUMANN Robert, 1927-28. Reguli și precepte pentru muzicieni. *Anuarul Conservatorului Orășenesc din Târgu Mureș*, număr festiv, p. 26-32.